

4. Боряк Г.В., Папакін Г.В. Архіви України і виклики сучасного суспільства: штрихи до колективного портрету користувача архівної інформації // Архіви України. – 2003. – № 1–3. – С. 48–52.

5. Організація та проведення документальної виставки. Пам'ятка / Укладач А. Г. Папакін. – К., 2012. – 16 с.

6. Папакін Г.В. Новітня доба археографії: специфіка електронної публікації джерел в Україні // Український археографічний щорічник : К., 2016. – Вип. 19/20.

Вадим Колечкін
ORCID: 0000-0002-3415-9840

**ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ У
ВСЕУКРАЇНСЬКИХ ТА МІЖНАРОДНИХ НАУКОВИХ
КОНФЕРЕНЦІЯХ**

**THE STATE ARCHIVES OF KIROVOGRAD REGION AS A PARTICIPANT
IN INTERNATIONAL AND ALL-UKRAINIAN SCIENTIFIC
CONFERENCES**

Державний архів Кіровоградської області є установою, в якій зберігається значна кількість оригінальних історичних документів. Фонди архіву є основою для виконання установою своїх важливих суспільних функцій, зокрема щодо збереження інформації, актуальної для фізичних та юридичних осіб, у т.ч. – державних органів різного рівня, а також доцільного використання цієї інформації для задоволення різноманітних потреб суспільства. Межі використання цієї інформації фактично визначаються суспільними інтересами.

Значний обсяг подібної інформації має цінність більше історичну, ніж прагматичну, використовується не дуже часто і актуальний, насамперед, для дослідників (істориків, краєзнавців тощо).

Незважаючи на значні зусилля, що витрачаються державою на заходи із зберігання документів Національного архівного фонду та їхню популяризацію, не лише широкі кола громадськості, а й дослідницька спільнота залишається не дуже обізнаною зі змістом документів, що знаходяться в архівних сховищах.

У той же час розповсюдженням є явище, коли деякі особи, що широко вважають себе істориками, поширюють один від одного численні помилкові твердження на основі надуманих відомостей про ті чи інші історичні події, особи тощо. Так, наприклад, в українській історичній літературі повторюється теза про те, що антигетьманський переворот 1918 року у Єлисаветграді було здійснено 23 листопада 1918 року, у той час як місцева преса того часу (примірники її номерів зберігаються у Державному архіві Кіровоградської області) та архівні джерела

чітко вказують, що сотник Михайло Вербицький роззброїв та заарештував командування місцевого гарнізону 20 листопада 1918 року. Точний виклад подій, який ґрунтується на неспростовній джерельній базі, подають саме співробітники архіву [2; 3].

Подібні тенденції спонукають колектив Державного архіву Кіровоградської області до широкої участі у популяризації архівних джерел шляхом розповсюдження та обговорення історичної інформації на місцевих (сам архів щороку є організатором та співорганізатором ряду таких конференцій), всеукраїнських і, за можливість, міжнародних наукових конференціях з питань історії та краєзнавства. Особиста участь співробітників архіву як очна, так і заочна чи дистанційна дозволяє архівній установі фахово подавати достовірну інформацію із суперечливих чи недостатньо висвітлених питань історії Центральноукраїнського регіону. Адже саме фахівці архіву найкраще знають, принаймні у яких фондах можна знайти інформацію з відповідного питання.

У зазначених конференціях брали участь співробітники Державного архіву Кіровоградської області різних років Віктор Білоус, Роман Базака, Вадим Колечкін, Іван Петренко та ін., а також заступник директора – головний зберігач фондів архіву Лілія Маренець та директор архіву Олег Бабенко. Зауважимо, що такого роду наукова робота не належить до прямих посадових обов'язків зазначених осіб, а є відповідно самовідданих своїй роботі й покликанню архівістів-професіоналів сьогочасним суспільним запитам, викликам і тенденціям.

Передусім основою для доповідей співробітників архіву на конференціях є саме документи і матеріали Державного архіву Кіровоградської області, зокрема фонди радянських та партійних державних установ, громадських організацій, органів місцевого самоврядування, а також правоохоронних та каральних органів. Тематика доповідей – «проблеми висвітлення: історії освітнього руху у Єлисавет(град)і; Голодомору й голодів на Кіровоградщині, різних аспектів перебігу масових політичних репресій; історії Другої світової війни на наших теренах; істинної картини будівництва Кременчуцької гідроелектричної станції та викликаних ним трансформаційних процесів у суспільному та соціально-економічному житті області тощо» [1, с. 14].

Наводимо лише дещо з переліку всеукраїнських наукових конференцій, у яких брали участь співробітники Державного архіву Кіровоградської області протягом 2013–2019 рр.:

- «Воєнна історія України. Галичина та Закарпаття», м. Ужгород, 5–6 червня 2014 р.;
- «Архіви – наука – суспільство: шляхи взаємодії», м. Київ, 21–22 травня 2015 р.;
- «Архівна наука і освіта в незалежній Україні», 24 листопада 2015 р.;
- «Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах», м. Дніпропетровськ, 29–30 квітня 2016 р.;
- «Соціально-гуманітарні науки та сучасні виклики», м. Дніпро, 29–30 червня 2016 р.;

- «Актуальні проблеми розвитку освіти і науки в умовах глобалізації», м. Дніпро, 28–29 жовтня 2016 р.;
 - «Сімнадцять джерелознавчі читання», присвячена 150-річчю з дня народження Михайла Грушевського, м. Київ, 16 листопада 2016 р.;
 - «Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій», м. Дніпро, 24–25 листопада 2017 р.;
 - «Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах», м. Дніпро, 30–31 березня 2018 р.;
 - «Соціально-гуманітарні науки та сучасні виклики», м. Дніпро, 25–26 травня 2018 р.;
 - «Освіта і наука в умовах глобальних трансформацій», м. Дніпро, 26–27 жовтня 2018 р.;
 - «Микола Васильович Левитський (1859–1936) – державний і громадський діяч, всеукраїнський артільний батько», м. Київ, 18 квітня 2019 р.;
 - «Черкащина в контексті історії України», присвячена 30-річчю утворення Черкаської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, м. Черкаси, 21 листопада 2019 р.
- Також співробітники архіву брали участь у багатьох міжнародних конференціях та симпозиумах, присвячених питанням європейської історії, зокрема таких:
- «Гуманітарні та соціальні науки в Європі: досягнення та перспективи», Відень, 18 грудня 2013 р.;
 - «Наукова дискусія: Питання філології, мистецтвознавства й культурології» (Березень, 2014);
 - «Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання», м. Київ, 7–9 квітня 2015 р.;
 - «Архів. Історія. Сучасність», м. Одеса, 3–4 вересня 2015 р.;
 - «Бібліотеки, архіви, музеї: інтеграція до світового наукового та історико-культурного простору», м. Харків, 12 жовтня 2016 р.;
 - «International Trends in Science and Technology» Warsaw, Poland, 2017, October 17;
 - «Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання», м. Київ, 23–24 листопада 2017 р.;
 - «Штучні голоди в Україні XX століття», м. Київ, 16 травня 2018 року;
 - First International Conference of European Academy of Science, Oktober 30–31, 2018, Bonn, Germany;
 - «Актуальні питання права та соціально-економічних відносин», м. Кропивницький, 8 листопада 2018 р.;
 - «Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку», м. Дніпро, 29–30 березня 2019 р.;
 - 6th International Conference, Holocaust Museums and Memorials in the 21st Century: Challenges and Opportunities, May 21–22, 2019, Riga, Latvia;

- «Соціально-гуманітарні дослідження та інноваційна освітня діяльність», м. Дніпро, 24–25 травня 2019 р.;
- «Безпека в сучасному світі», м. Дніпро, 27–28 вересня 2019 р.;
- «Актуальні питання права та соціально-економічних відносин», присвячена 20-річчю Кіровоградського інституту розвитку людини, м. Кропивницький, 8 листопада 2018 р. та ін.

У всіх випадках оприлюднений на конференціях доробок співробітників Державного архіву Кіровоградської області був достойним завдяки використанню інформації, що є найбільш аутентичною з багатьох питань української історії, а також українського аспекту європейської та світової історії.

Оскільки вказаний науковий доробок співробітників архіву «розпорошений по різних, як правило, малотиражних, а значить і маловідомих, що губляться у потоці подібних збірниках матеріалів наукових конференцій» [1, с. 14], аби він став значущим і працював на створення інтегрованої праці з достовірної історії території нинішньої Кіровоградської області укладено відповідний збірник статей і матеріалів, який став пілотним випуском нового серійного видання, започаткованого Державним архівом Кіровоградської області, «Студії з історії Центральної України» [1]. У ньому – праці, присвячені проблемам висвітлення: історії освітнього руху у Єлисавет(град)і; Голодомору й голодів на Кіровоградщині, різних аспектів перебігу масових політичних репресій; історії Другої світової війни на наших теренах; істинної картини будівництва Кременчуцької гідроелектричної станції та викликаних ним трансформаційних процесів у суспільному та соціально-економічному житті області тощо [1, с. 14].

Державний архів Кіровоградської області планує продовжити участь у міжнародних і всеукраїнських наукових заходах силами колективу своїх співробітників, вимушено переймаючи на себе певні функції відповідних офіційних наукових установ та закладів вищої освіти в краї, які мають у своєму штаті відповідних працівників (дослідників), у т.ч. з науковими ступенями і званнями. Добрий зачин цієї роботи архів має і на 2020 рік, організувавши у І кварталі участь своїх співробітників у дох конференціях [4; 5; 6; 7; 9].

Таким чином, можна стверджувати, що Державний архів Кіровоградської області як структурний підрозділ обласної державної адміністрації, на який покладено виконання функцій держави в галузі архівної справи і діловодства в області, також є потужним центром наукового осмислення історії краю.

Джерела та література

1. Студії з історії Центральної України. Випуск І. Державний архів Кіровоградської області у міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях (2013 – 2019). *Збірник статей та матеріалів*. [Кол. авт.: Оксана Бабенко, Олег Бабенко, Роман Базака та ін.] / Упоряд.: Оксана Бабенко, Олег Бабенко, Тетяна Гончарова, Вадим Колечкін, Василь Орлик / м. Кропивницький: Центрально-Українське видавництво, 2020. – 394 с.

2. Бабенко Олег. Короткий огляд подій 1919 року у Єлисаветградському повіті / О. Бабенко, В. Колечкін. *Наукові записки*. Серія: Історичні науки. – Випуск 25. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019. С. 255–264.
3. Бабенко Олег. Єлисавет(град) під владою Директорії УНР (листопад 1918 – лютий 1919 року). Історичний архів. *Наукові студії: збірник наукових праць* / Ред. кол.: П. С. Сохань (гол. ред.), М. О. Багмет, А. І. Колісніченко, Ю. В. Котляр, Є. Г. Сінкевич (заст. гол. ред.), П. М. Тригуб, І. Ю. Сінкевич (відп. секр.). Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України; Чорноморський державний університет ім. П. Могили; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Вип. 20. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2019. С. 7–16.
4. Бабенко О.О. Розмінування Кіровограда у січні 1944 року / Бабенко О.О., Медвідь М.М. // Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку. *Матеріали II Міжнародної наукової конференції*. 27–28 березня 2020 р., м. Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. – С. 157–158.
5. Бабенко О.О. Будівництво Кременчуцького гідровузла у документах Державного архіву Полтавської області / Бабенко О.О. // Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку. *Матеріали II Міжнародної наукової конференції*. 27–28 березня 2020 р., м. Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. С. 100–101.
6. Колечкін В.П. Танкове озброєння 5-ї гвардійської танкової армії у Кіровоградській наступальній операції / Колечкін В.П. // Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку. *Матеріали II Міжнародної наукової конференції*. 27–28 березня 2020 р., м. Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. С. 102–103.
7. Бабенко О.А., Белоус В.Б. Человек в измерениях войны (судьба "изменника" сквозь призму документов) / Бабенко О.А., Белоус В.Б. // Освіта і наука у мінливому світі: проблеми та перспективи розвитку. *Матеріали II Міжнародної наукової конференції*. 27–28 березня 2020 р., м. Дніпро. Частина II. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. – С. 107–108
8. Вадим Колечкін. Вивчення історії Другої світової війни У Державному архіві Кіровоградської області. / Вадим Колечкін // Україна в гуманітарних і соціально-економічних вимірах. *Матеріали всеукраїнської наукової конференції*. 29-30 квітня 2016 р., м. Дніпропетровськ. Частина II. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. Дніпропетровськ: Роял Принт, 2016. С. 78–80.
9. Медвідь М.М. Мінування Кіровограда німецькими окупантами при відступі у січні 1944 року / Медвідь М.М., Бабенко О.О. // Зброяря: історія розвитку озброєння та військової техніки: *Збірник тез доповідей науково-практичної конференції* 27 лютого 2020 р. Львів: НАСВ, 2020. С. 96–98.